

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Péntek

175. szám.

Pest, october 6. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

Legújabb,

Teljesíthető férfiak állíták előttünk, miképen ma este 4 órakor Fehérvár felől új futár érkezett, melly szerint Roth general megadta magát.

Több ezernyi fogoly, fegyverestől s 6 ágyú került kezünkbe.

Jellacsichot Moson megyében látták. Utját vígan, énekelve folytatják katonái, azonban igen megvannak fogyva, százanként hagyják el őt az útban.

Pest october 6.

Tegnap egy megrögzött ultraroyalista tollat emelt lapjainkban és köszöntöt mondott a felsőgegészségére.

Ugyan ezen billikomot ma egy másik ember veszi kezébe, megdönt egy pár korty homokkertiivel, felköszönti Vai Miklós urra, a ki megérkezett Pest városába, nem tudni még miért.

Vai Miklós, báró, s hosszúcímű uraság, miként azt megolvashatni azon kalendáriumokban, mellyek még a censura arany korában nyomtatottak.

Itt van ő közöltünk, s e sorok írója őt nyájassal fogadja.

Ő itt van, minek következtében minden ember azt gondolja, hogy Erdélyben, hol a lovagias báró comiszárius volt, a széna a legjobb rendben van.

Vagy ha nem, azt akarja-e velünk Vai báró gyantatolni, hogy ő hasonló frater drága princípálisához, István főherceghez, ki akkor hagyta el a hazát, midőn a baj a legnagyobb volt?

És valójában, a mennyire üvegkarikával felgyverzett jobb szemünk be hat a királyhágón túli vidékekre, úgy tapasztaljuk, hogy Erdélyben a dolgok keservesen kutyalábon állanak.

Őn e kritikus időben elhagyni vakmerősöködik Erdélyt, világos, hogy semmi más eredménye idejövételének nem lehet, mint István hercegtől eljátszott, s ártatlannak címzett drama utójátékát kiparodizálni.

Azt beszéltek előttünk egy kávéházban, hogy őn miniszterelnöknek volna kinevezve. Sőt a közönségben is olvastunk efféle bolmi egyetemet.

Ha így van, vígan vagyunk, s a szép Magyarország csak most néz még az aranjuenzi szép napok elébe.

Uram fia itt már békébe volnánk. Az egész ország meg van nyugodva azon kormányban, melly most létezik, s melly egy hét óta többet tesz, mint az előbbeni félesztendő alatt, s most jö ide nyakunkra egy Vai Miklós egy Apponyi féle volt Administrator, egy minden kellekekkel megspékelt pecsovic.

Vai Miklós ön confusioikat jött ide csinálni, vissza csigázni az országot azon lanyha politikába, mellyből bizony csak a magyarok istene meg Kossuth, meg az egész nép rántott ki.

És midőn az ország az újabb confusioik után egy új kritikus pillanatra volna hurczoltatva, őn Pestről tovább menne, mint most az erdélyiekkel tette.

Gyönyörű kilátás. Gyönyörű szép képet mutat ön azon zászlón mellyet magával hozott, s mellyre nemzeti színek csak papírból vannak ráragasztva, mert maga a kolme aligha nem valami sárgafeketétjéztatik a közelben.

Mindezeknek ellenére édes titularis miniszterelnök ur mi önnek hazafiságában nem örömet kételkedünk.

Mi őnt azon divatból kiszáradt keserves politika utolsó hörgésének tartjuk mellyet a képviselők háza egy idő óta magáról szerencsésen levetkezett.

E politikát most már a gyufát áruló zsidó fiúk is kaczagják s belőle az alföldön a pásztorok notekat komponálnak.

Jaj istenem be elmaradt az az Erdély, ha onnan maga a legfőbb ember is még illy zsibárusi politikával mer a civilisált s egészen kis Párisá vált Pestre betalyigázni.

Jó mondja Bernát Gazsi barátunk, hogy Erdély oly meszire van, hogy oda még csak most megyen postán a Magyar Kurir.

Erdélyben tán még Helmecczről sem hallottak valamit, különben nem jönne onnan egy ember, kinek jámbor véleménye az, hogy az ágyuk dörgése ellenében a corpus iuris archeologicus lapjaiból elég egy forlészangot tartani.

Vai Miklós politikája olyan mint Scribe „Avant, pendant et apres“ című vigjátékában a marqui kit 1786 ban egy szigeten hagytak s Lajos Filep alatt került haza, s tett fura dolgokat az embereket a bastillba akarta vitetni, nagyságotatni akarta magát s több efféle ostobaságot követelt el.

Vai Miklós azt hiszi itt Pesten tekintetes karok és rendekre talál, hogy itt még a hű nemzet ha rajta az árulók révolmeket követnek el, nagy

bizodalommal jobbágyi alázattal representatioikat tesznek a postára, mellyeket a bécsi nagy urak privát használat végett mint rossz papirost magok közt megosztanak

Azt gondolja, hogy itt nálunk még a báróság, korona-silbakság, főispánság, s az avval járó aranyos menték és ezüstös huszárok, tekintélyt parancsoló instrumentumok.

Tempi passati, tempi passati tisztelt miniszterelnök ur, in partibus infidelium.

A politikára mit ön közzénk hozott annyit sem adnak már, mint a régi kétgarasosra.

Akkorában vigeáltak azok, midőn még az emberek a kalendariumi időjövendelésben hittek.

Ugy tűnék ki-ön közölünk mint a pesti báiban a falusi gavallérok, kik rövid hátú és szűk galléru frakkokban jelennek meg. Mint a falusi kisasszony, ki azt hiszi, hogy a „kezait oszókolom“ féle köszöntés épen most van legjobb divatjában

Azért vegye ön egyszerű tandosunkat.

Ez pedig nem lehet jobb, mint a mit egy párisi színház-látogató egy vidéki coulissenreissernek adott.

Ez kiabált, működött, s rettenetesen puffogott. Egyszer megakad szerepében, midőn épen ezt kelle mondania:

Que faire? Quelle parti prendre?

A színház-látogató pedig közbeszól, hogy Prenez la poste, et retournez en Flandre.

Mi is azt mondjuk: üljön fel ön a szolnoki vasútra, Szolnokon Biassini uram gyorskocsijára s menjen kirczngrad Kolosvárra.

Ott még virulhat önnek koszoru, s ha megmutatta, hogy nem csak bajba tud keverni egy országot, hanem azt meg is tudja menteni jöjjön Pestre, s akkor meglátjuk mit ad az isten.

De az újabb könyvek, és hírlapok olvasását ne negligálja, mint most tevő.

A csapaterről ma kedves ujságok vannak.

Jellasics Győrből tovább ment, s ellenében még a vasmegyei horvátok ausztriai s falvak népei is felkelnek s az elmaradott csapatkákat elfogják agyon ütögetik.

Hanem legfőbb az mit Roth general sergéről ma egész hitelességgel beszéltek.

Perczel Mór elfogott közülök 1500-at. — Erre Roth general megizené, hogy szállani akar.

Perczel a rendez-vous helyét ki jelölte. Azonban Roth helyett Philipovic general jött.

Móricz barátunk kurta feleletet adott, hogy hat óra alatt adják meg magokat, s akkor hadi fogolynak fognak tekintetni, különben ha legyőzettek sorsok a rablók s gyujtogatók sorsa leendő.

Még nincs a hat óra utáni dolgokról tudomásunk.

Sergeink a horvátokat, kik az elfogottakán kívül még hat ezren vannak egészen körül vették.

A magyar sereg e helyen a kaszás népekkel együtt 20,000 főre tehető.

Győr vidéken sorgunk ennél még erősb, s csupa rendezett fegyveresekből áll. Az ellenség öt órányival van előbb, s ha Ausztriába szöknek át aligha utolérhetjük őket.

Mi fog történni, ha Jellacsich Bécsbe megyen. Mint fogadják őt, ki a fegyverszünet szentségének megtörésével magát a becsületes társaságokból is kizárta, nem tudhatni.

Annyi igaz, hogy nekünk rettenetesen kell készülnünk.

Mondjuk rettenetesen . . .

Pest oct. 6.

Tegnap hozattak be a horvát foglyok, szám szerint, mintegy 1180-an, köztük 7 tiszt.

E boldogtalanoknak elfogatásáról a fehérváriak a leggyönyörűbb historiót beszélik.

Jellacsich a fegyverszünet alatt megszökvén, Fehérvár őrszetére 1200 embert hagy hátra, mert a várost már meghódítottak tekinté. Tett új birtót, új polgármestert, s több biztosokat.

A fehérváriak csak azt várták, hogy a vezér húzza ki lábát a városból, s azonnal megtámadni készültek a fényes horvát garnisonot.

Jellacsich elment, s a városiak nagy tömegbe gyűlve s körülvettek egy laktanyát, hol 3 tiszt s 400 horvát szállásoltak.

Felszólították őket, adnák meg magokat, a vitéz horvátok nemmel feleltek.

A fehérváriak kijelenték, hogy erőhöz fognak nyulni, mire Sophia hercegnő hősi testőrsége vitézül megadta magát.

A városi lakosság e megadással 400 jó karban levő fegyverhez jutott, és szüksége is volt, mert Jellacsich két nappal elment előtőlük még kulcsi puskákat is beszédette, patkószeget sem hagyott nekik fegyverül.

A 400 puskás fehérvári ekkor a többi hét-nyolcoszázat fegyver letevésre kényszeríté.

És most jó a legjava. A fehérváriak az ellenségtől elszedett puskák között a hátrahagyott hős garnisonot szépen, illedelmesen egész ide Budapestre bekísértettek.

Istenuttse! anecdotának is sok, nemhogy istoriának. És pedig tökéletesen úgy történt. Magok a fehérváriak beszélték.

A foglyok tegnap 4 óra tájban hozattak be.

Mi mint afféle újságíró nép, egyik barátunkkal azonnal átrobogtunk Budára, hova a foglyok vezették, az ugynevezett nyul-kaszárnyába.

Nem sértés-e e vitéz népet az ugynevezett nyul-kaszárnyába záratni?

Bementünk a kaszárnya udvarába.

És kerestük azon hőseket, kik véreket jöttek ontani ama büszke, és mesésen aristocraticus habsburgi ház ősi fényének visszaállítására.

És miként megbotránkoztunk, hogy soha életünkben jobban nem. Egy tömeg piszkos ronda nép. Ruházatukat mind a somogyi földművesektől lopták. Ingbe, kalap nélkül kellett e népnek bevándorolni.

Van-e e földön rikitóbb salira, mint e népet a dynastia ujra teremőinek nevezni. A tömeg iszonyu tudatlan, egykedvű és szolgál.

Ollyanok, kikben az állati elfojtva tart minden emberit.

Na te büszke osztrák absolutusmus, ha arra szorultál, hogy ezen sepredekét mozgassd fel uralkodásod új fényre derítésére, akkor ugyan gonoszul állhatnak actiáid.

Ezek a te vallásosan hű horvát nemzeted, mellyért a szép Magyarországot kitevőd onnyi borzalmoknak.

George Dandin, tu l'as voulu. —

Tessék most megírni a kőficót.

De azért még ne üssük bokánkat össze ez csak az ellenünk jövő harcz előserge, hátra lehetnek, még cseh és polyák katonák, azért készülünk nagyszerűen készülünk.

Látnoki mulatság.

Láttam Magyarországon egy oltárt és az oltáron egy halandót hiú fölségében ragyogni és istenkedni; és az oltár körül népek millióit tórden állva imádni az istenkedő halandót — a királyt.

A koronás fölség körül láttam isteni családjának számos tagjait, együl egyik fölisteni fényökben, szentségökben, sérthetlenségökben mind-egyik kötve lévén egy fekete sárga valamivel a koronás fölség istenelt személyéhez.

És megvizsgáltam az oltárt: szilárdon áll e, mélyen hat e alapja a magyar földön? És ime találtam, miként az nem is a földben, sőt még földön sem nyugorék, hanem csak egy roppant, régiség szültet dombon.

A domb alját az emberi gyöngesség s gyarlóság iszapja tette. Ezen iszapban növényezett a vallásos és politiai ámitás azután a lelki és testi kénuralom kiirthatlannak látszó gyoma.

Egyébiránt nem láttam csak a balítóletek tömördek forgácsait; a gyávaság homokját, számtalan szent könyvet; sok pénzt, aranyat, ezüstöt, drágaságokat is keveseket: azután soknál is több szuronyt, kardot, puskát, golyót, álgút; börtönkulcsokat láncokat, rabblincseket s több offélét.

Mindezek tették a dombot.

A dombon állott az az oltár, mélyen azaz istenelt királyi személy imádkozhaték.

Én pedig olvastam: egy könyvben és azt találtam, hogy az ilyen alapzat nem lehet állandó; az oltár maholnap feldől, és a rajta pöffeszkedők nyakukat török.

És egyszerre csakugyan felriasztott egy új csuda.

Az istenelt királynak szive hirtelen kövé vált, és ebből hét csapás villámlott ki a hűséges magyar honra és nemzetre.

Az első csapás „A király nevében lázítottak fel a ráczok és szerbek a magyar nép kiirtására.”

A második csapás „A király nevében esküdték össze ellenünk a hazánkban tanyázó idegen katonaság.

A harmadik csapás: A király nevében lett Jellacsich vezéréül a magyar nép ellen viselendő irtó háborunak, és felbőszítették a magyar faj ellen a horvát faj.

A negyedik csapás: A király nevében uszították rá a magyarra az oláh néptörzsoöt.

Az ötödik csapás: A király nevében rohanták meg felföldünket a morvacseh rablócsordák, a magyartót hontestvérünket a magyar vér ellen lázítandók.

A hatodik csapás: A király nevében van a magyar háza vérrel és lánggal minden oldalról leboritva s árulókkal eltelve.

A hetedik csapás: A király nevében uszították el, a magyarhoni kormány a magyar törvényhozás, a vármegyei hatóság, a magyar hadi-vezérek, a magyar királyi helytartó, a magyar főváros stb.

E hét csapásnak pedig, melly az elkövesült király szivéből a magyar népekre kiáradott, nem sokára hét átok felelt, melly a megcsalott és elárult magyar népek kebeléből ma anydörgött.

És a mit a hét csapás és a hét átok összehálkozottak, azon szempillantásban rettentő vihar támadott az oltár körül is — az oltáron istenkedő ember elenyészett.

És helyén az elenyészettek és az öt környezett fölistenek helyén azonnal csak pusztá árnyékok látszaltak.

A koronás árnyéknak homlokán pedig ezen szó vala olvasható: „király” szive táján pedig egy iszonyu ostor emelkedett s kigyózdott a levegőbe.

És nem látván az oltáron egyebet az árnyékoknál az egy szónál, és az ostornál, tünődtem magamban: mit jelentenek ezek?

És a vihar távol mélyéből fülcembe ez a felelet hatott: a király, kinek nevében hét csapás érte Hunnia népeit, és a kire a hét átok szállott a népek elkeseredett szivéből, nem több nem kevesebb e magyará nemzetnek mint: valótlán árnyék; nem több nem kevesebb mint pusztá szó; nem több nem kevesebb mint isten ostora. Így:

„A király tanácsban ül sok czimbora,

A királyi székben isten ostora.”

És ekkor megdöbbenék pillanatig lelkemben, mert az oltár megingott szemem előtt. Nem is a szemétdombon feneklett már, hanem a vérben uszott, folyást ingadozván mint a megfulandó hajó.

A vér ártatlan Olaszvér, Csehvér, Osztrákvér, Lengyelvér, Magyarvér vala.

A vér hallamaiból pedig tömőnytelen kigyó ágaskodék az oltárnak, és az oltárfőtől árnyékoknak, de magosságuk miatt nem érhető elgyáklitjeit. Én azonban gondolám: majd feldöntik alulról az oltárt annak idejében! és végére járnak a földre hullott gyüldöljelnek.

A sereg kigyó a népbosszu kigyó, kik a szarokvért szomjuza háborognak.

E közben az ingadozó oltárt mindenféle ragadozó állat támogatá, egyszersmind az árvány rudjával odább kormányozá, nem tudni milly messze haladandót, de nagyon messze alig mert.

Egy óriás is kinek mellén ez állott írva: „A legelső Magyar ember” és a ki már évek óta térdelt és ájtatoskodott az oltár lépcsőin, és kevés idővel ez előtt igen hangosan kürtölé, hogy ő

ezen oltárt amott a Sz. Gellérthegy szomszédságában örökre meg fogja alapítani s szilárdítani — a fentebbi hét csapás következtében kijózanodván keservesen felháborodott, és az oltárt és mindent mi rajta volt hétszer elátkozván, háromszinü zászlót megragadott és a népek sűrűjébe elrohant, hogy gyútsa, költse, lelkesítse fáját önvédelmére és bosszura szabadságért és igazságért.

És utána a magas égből e szó zúgott le: Monj haladj, fiám, én veled vagyok, mert a Magyar nép a szabadság, ártatlanság és igazság útján jár, én pedig a szabadság, ártatlanság és igazság istene vagyok. Csak előre! én az európai zsarnokok csillagát már kipusztítottam a lények sorából. — Most a népek tegyék kötelességüket, a szabadság csillagának vezérlésében.

Poston, azon vasárnap, mellyen Kossuth Czoglédrcra indult zászlóval, a tömeges népfelkelést lelkesítendő.

Horárik.

Szabolcsból;
September 25-én 1848.

Szerkesztő!

Midőn a nemzetőrök körül adott — egymást meghazudoló ministerialis rendeleteket végrehajtani kéntelen vagyok, — tépem hajalmat és nem egy teremtetét mondom el: ugyan mit akarnak azok az urak oda fenn? — A törvény így szól a nemzetőr itthoni része — nem mozogható, ezt értem: — és csak ennek értelmében írhatam össze nemzetőreimet, összehuzám, fel-gyakorolhatam, és lelkes itthoni belbátorság biztos óriának képezhetem el annyira: hogy közörműnkre gyönyörű őrhadi szellem keletkezék helységünkbe — főleg: midőn mint helybeli őrhadi tiszt, minden vasárnapi gyakorlat alkalmával — olvasám, fejtegetém hazánk vészes eseményeit. Utánozá a legénység, fiatalság is ilyenkor gyakorlatainkat — és a kíváncsi nőemberek itt találák multságukat. Szóval népem minden ága harcziás kezdé lenni. Szigorú fegyelm, pontos szolgálom, büszke polgári öntudat valának gyümölcsei törekvésimnek.

No Barátim, így szólék földmivelő hadnagyaimnak — könnyű lesz-e toborzani — hol már a gyermek is katonát is játszik — és a szántóvető apa fiával marsot dudul. Ugy is lett. Megindul az első toborzás, és 20 legény csapott fel egy pár perc alatt; holott csak négyre volt szükség. De mi történik?

Baklövés — iszonyu — baklövés. — Jön másod ízben a ministerialis rendelés: — nem szabad toborzani! — tétetődjön az itthoni nemzetőrség — mozoghatová a nyilhuzás útján — o imitatores servum pecus — Franczthonban, Poroszthonban így tesznek — ergo így tegyünk mi is! — Besszeg volt mit hallgatnom: kapitány ur tisztelet bocsület — az ur vagy hazudott, vagy meghazudoltatott — rút tréfát űznek velünk, komoly dologban mink magyarok vagyunk — kényszeríteni a magyart nem kell a hon védelmére — mi nyilat nem hozunk. — Itthoni szolgálatra esküvénk, és eskütételünk — mirevaló a fiatalság? — toborzani kell.

Ne neked kapitány ur gondolom: a népnek igazsága van. Sebaj barátom. — Csupa tévedés —

majd utána járok — toborzás lesz, és hála Istennek, hogy úgy lett — mint féltem a gyanuperült, azóta népem fejét csovalja és csak kötve akar hinni.

2-ik Baklövés: A nemzetőrököt öszveiró kiküldöttség minden helységben a nemzetőrök által helybeli tiszteket választatott a kapitánytul a tizedesig — ez a népnek tetszet, büszke volt minden közbizodalmon nevezett tiszt egyén. — Ez időről fogva virágzó szép rendbecsület, vágy keletkezett — felszabadult és ektép majd előjérőség nélkül maradt népembe. És ne adj isten; hogy vagy éjjel, vagy nappal bujtogató, vagy ármányos czimbora látatá volna magát, minden tizedes és őrvezető — horogra keríteni az illy gazt kötelességimnek tartá.

Urak oda fenn mit csináltak a ménkűbe — megszűnt a rend, nincs bátorság, helye van az ármánynak — lehangolva a harcziás szellem egy pár hétül fogva. Igen, mert ekkor jött a rendelet hogy a helybeli őr tisztségek megszüntetvén — 10—12 egész 20 helység népsége fog képezni egy századot — választani más tisztet executorozni hol ennek tetszik, és az illy ezer emberből álló század a tiszt után nyargalodzni. 300 volt nemzetőrcimnek helybeli főparancsnoka egy káplár computatis computandis, ez a legeszecebb ob ugata mód nevetségessé tenni a fontos őrhadi eszmét.

Kossuth, az árva jó Kossuth — kiált: Haza-fiak fel fel, alakítsatok szabad csapatokat!! — a gazd Horvátoknak árceatok a mint tudtok — helyes éljen!! — De ki mozog? — urak urak, az őrdög tartja kötve szívétkeken, hogy nem éreztek mit reményltek az isten átkozta camarillától hazatek romjain? Ha építeni nem akartok — czudarok ne roncsatok. — Elnök ur oda fenn qui perdidit numerum incipias iterum, una salus victis nullam sperare salutem — rajta: azonnal ismét állítsa vissza minden helységben a nemzet-őri tisztségeket czafranyok legyenek ezek bár — de meglássa kegyed; hogy rettentő erőt takarnak e czafranyok. A főügyelő tiszt az őrnagy utána járjon, illy polgári katonáknak a szellem kifejtést bizza a helybeli kapitányra, hadnagyra. Így lesz rögtön harcziás a haza.

Pap Alajos.

Post oct. 6. 1848.

Kedves barátom Horárik!

A tegnapi (174 számú) „Marcius tizenötödike“ben egy „csinos lánczolatot“ mulattál be a közönségnek, mellynek első perczre: a magyar alkotvány, utolsója a sors.

Ezen lánczolat leírása, napnál világosabb igazságokat foglalván magában, nem csuda, ha első pillantásra szemembe ötlött egy pont, melly e tekintetben kivételt tesz.

Azon hiszemben látszol lenni, miszerint a magyar alkotvány, bár megtartá egyikét a legmagasultabb butorainak, idővel mégis valóságos szabadságot áraszthat a népekre. Ugyan kérdezd csak a háztartásban legjáratlanabb gazdasszonyt, meg fogja neked mondani, hogy ha a legtlisztabb és a legcsinosabb bebutorozott házba csak egyet-

len egy poloskás ágyat téssz, rövid idő multána többi új csinos butor is haszonvetlenné válik, mint-hogy az említett utálatos állat roppantul szaporodik.

A magyar alkotványban még eddig megmaradta cikkedben érintett butor is tele van smolyan férgekkel, mellyek annak minden repedékibe a legkisebb lyikacsába annyira beléfoszkelődtek, hogy meg nem szabadulhatunk tőlük, míg magát a butort ki nem lökjük.

Tegyük azt idején, mert ha még sokká várakozunk a többijó és nagy értékű butorunk is belévész; és ki merne kiszámítani mennyibe kerülendne aztán az ujonnan bebutorozás?

Tegyük idején, mert most talpon vannak embercink, kik elég erősek lennének a munka végbevételére; és hol van a halandó, ki jót síhatná érte, hogy a magyarok istene azután is egy olyan emberrel kedveskednék e nemzetnek, kinek hatalmas szózata végítéleti tárogató gyanánt felriasztja a népet három százados álmából? — El ne feledkezzünk arról, hogy Kossuth egy olyan türemény, millyent láthatni csak ritkán jut szerencse az ember fiának.

Tegyük idején, mert most szemmel látja, kézzel tapintja s minden idegeivel érzi a nép ama férges undokságát, kártékonyágát és így átátja kipusztításunknak mulhatlan szükségességét.

A szabadság szent nevére, ne várakozzunk míg az elfáradt nép ismét régi álmába merül!

Rajta hát! Hisz az uton úgy is vagyunk már csak haladnunk kell.

Kettőztessük lépteinket, növeljük bátorságunkat, használjuk erőinket; és fényes tartósságot ígérő alkotványunk mentve lesz minden kárthozó és disztelenítő elhopottság butortól.

Keleti Zetga.

Az „Allg. Oest. Z.“ egy cikket közöl a minapában elfogott levelekről, mellyet érdekesnek tartunk egész terjedelmében közölni.

Mielőtt az elfogott levelek történetét s azok jelentőségéről megjegyzéseinket elmondanók, szükségesnek látjuk némelly tényeket előre bocsátani. Tény az, hogy gróf Latour hadügyminister becsületszavára fogadta a képviselők előtt miszerint közte és a Magyarországon lévő katonai hatóságok közt maj. 10. óta semmiféle összeköttetés nincs; s egész hatóságát a magyar hadügyministernek adta által s rossz alattvalónak tartaná magát, ha s felségének e részbeni parancsait közvetve vagy közvetlenül mellőzné.

„Mind a mellett meggyőződtek a képviselők arról, hogy Latour hadügyminister szakadatlan közlekedésben áll a banáti parancsnok Piret altábornagygyal s erre nézve írásbeli bizonyítékok is vannak ellőtünk.

Tény, hogy a hadügyminister sept. 18-án ismét kinyilatkoztatta Fejérteltem követének, miként bármennyire sajnálkozik is ez ártatlanul szorongatott város szerencsétlenségén, annak el-távoztatására jelenleg semmit sem tehet, s csak akkor fog segíthetni, ha — mit naponként várnak — Magyarországon forradalmi kormány áll-

ván elő, az ottani seregekkel rendelkezés ismét ő reá bízalik.

Tény, hogy a hadügyminister interpelláltván a ház által ismételve tagadta Jellachich és terveivel összeköttetését tagadta, hogy a horvát hadsereg részére pénzt, ágyukat, hadiszereket vagy tüzéreket küldött volna.

Több okból gyanítható, hogy a hadügyminister a ministertanácsban eltitkolta társai előtt saját célját, ha küldött bizonyos összeget, mint nyugdíjat, a cs. k. katonaságnak és az özvegyeknek, ha küldött tüzértelepet és készülöket állítólagos felszerelése végett a károlyvári erősségeknek; e küldeményeket csak a nevezett címek alatt tehette.

Kiviláglik, az elfogott levelekből, hogy az osztrák hadügyminister az osztrák pénztárából fizette ekkorig a horvát hadsereg költségeit! hogy az osztrák hadügyminister a horvát felkelőket cs. k. rakhelyekből látta el ruhával s őket a kincstár úpolása alá venni ígérte; hogy az osztrák hadügyminister osztrák tüzérséget parancsolt a horvát felkelők segítségére, s őket hadszerekkel is ellátta; hogy igen hihetőleg az osztrák hadügyminister volt, ki Kempen tábornokot köteleessége teljesítésétől elvonta, s őt a felkelőkhez átmenni bátorította.

Röviden: hogy az osztrák hadügyminister Jellachich terveivel tökéletesen egyetértett, azokat osztrák pénztárából gyámolította, következőleg más czim alatt a magyar királyságnak hadat ízent.

Mindezt összevetve, világos a kétségtelen eredmény. Hogy az osztrák hadügyminister Latour először magántestületeket, aztán az osztrák nemzetgyűlést elámitotta, s nyilván adott becslőszavát homényen megsértette; hogy az osztrák álladalmat, hamis czim alatt kiadott pénzüsszeggel károsította és így köteleessége ellen mint honpolgár, felelőssége ellen mint alkotmányos minister vétkezett és azt kétes állásba helyezte.

Ez az egyik tanuság, mellyet mi az elfogott levelekből vonunk; vizsgáljuk tovább, mit tanulhatni még azokból.

Mildön a nemzetgyűlésben a magyar nemzetgyűlés bebocsátása feletti keserű viták folytak, a csehképviselők szilárdul állították, hogy Jellachich a népszabadság hőse, s kardját csupán a szláv nép szabadsága mellett vonta ki a magyar elnyomás ellen. Világos volt, hogy ezen állítás csak a dolgok való állásának teljes ismeretlenségéből származhatott. Jellachich és szabadság! Jellachich, ki mint bán Batthyáni és Eszterháziival történt összejövetele alkalmával a nemzetiség kérdését hasztalanságnak, és mellék dolognak, mint cs. k. tá-

bornok pedig a had és pénzügyi tárca egyesítését az alkudozásokban fődolognak nyilvánította? Jellachich, ki gr. Bubna ellen olly nyilatkozatot tön a király személyéről, mellyek piszkosabbak, hogy sem tollunkra méltánók, ki a democratia kioltását tette fel magában! Ezen Jellachich hát a népszabadság hőse! Olvassátok az elfogott leveleket. Találtok-e azokban egyetlen egy szót, melly a szabadságra omléketet? Találtok-e azokban leggyengébb célzást arra, hogy a bán a szláv nép szabadságáért akar harczolni? Mindezekből semmitsem találtok, hanem találtok más dolgokról. Olvashatjátok, hogy a bán Osztráért, a tron szilárdságának visszaállításáért vonta ki kardját, hogy a respublicanusok seregét kioltani, Pesten a „demagokat“ megsemmíteni az ő akurata, olvashatjátok ama naiv vallomást, hogy a bán 21 parancsát nem teljesítette már fejedelmének, s hogy el van határozva más 21 parancsát ismét nem teljesíteni, ha e parancsok szándékával ellenkezésben állának. Milly tulságos gúnyja ez a bán alattvalói hűségének, milly végtelen gunyolódás a törvény ellen egy pártútló által! És ezen ember volna, a népszabadság védő palladiuma!?

Többször kijelentettük már, hogy a horvát-harcz az osztrák udvari párt által előidéztelt reactio harcza, nem a magyarok, hanem a szabadság ellen, hogy Jellachich csak eszköz ezen udvari párt kezeiben, eszköze a reactionnak, hogy azonban e dicsvágyó lovagias vezető szívében messzevágyóbb terv szendereg, mellyre a szabad népek elnyomása nem cél, hanem csak eszköz. Az elfogott levelek ezen finom politika titkaira halvány világot vetnek, s a ki most nem lát, nem képes, vagy nem akar látni.

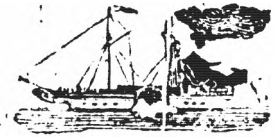
De ti képviselők a szabad Osztriának, ti, kik tisztán látjátok, mint pazaroltatik vére és izzadsága testvéreiteknek alacsony czélokra, de magatok „szolgálok által“ elv gytok ámitva, ti teljesíteni fogjátok köteleességeiteket az összes nép szemeláttára és tartalmatlan, semmit mondó phrasisták és mentgetődzések nem fognak benneteket visszatartóztatni ez igen fontos ügybeni vizsgálat és nyomozattól. Semmi tekintet se akadályozzon benneteket a jog alkalmazásában, semmi nemzetiségi sympathia polgárköteleességek teljesítésében. Büntessétek meg az árulást, bárhol találjátok, s 30 millio ember álland oldalaitok mellé. A tekintet kora elmúlt, a cselekvés-kora jött el; az árulás keze már a szabadság nyaka körül forgalja a zsineget, néhány nap mulva a segítség „már késő“ lehet. Ti pedig éjszaki szláv férfiak, tartásotok meg nem rég adott szavátokat, s tiporjátok — mi-kép ígértétek — a szabadság vakmerő árulóit, mintegy homokkövet.

H I R D E T É S E K.

(1-1)

Ajánlkozás.

Egy férfi ohajt valamely nri családnál oktató- vagy nevelőkép főlvétetni. — Lakása Sebestény-tér 294. sz. a. ház.

Gőzhajók járása

septemberben 1848.

Pestről Bécsbe mindennap reggeli 6 órak.

A dunagőzhajótársaság főügyvivőssége.

Magyar közlekedési vasút.

Naponkinti indulások 1848-dik szeptember 1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. cz. utasok kéretnek, sziveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat reggeli 6 óra 30 percz.
„ „ tehervonat déliben 11 órakor
„ „ személyvonat déliben 1 1/2 óra.
Szolnokból Pestre. Tehervonat reggeli 4 óra 15 percz.
„ „ Személyvonat reggeli 6 óra 45 perczkor.
„ „ Személyvonat délután 1 óra 45 perczkor.
Pestről Vác felé reggel 7 órakor.
„ „ délután 3 óra 30 percz.
Váczról Pest felé reggel 8 óra 30 percz.
„ „ délután 5 „ 45 „

A magyar középponti vasút igazgatósága által.

Megjelenik e lap **MINDEN ESTE**. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM** ára 3 kr. pp.

Felelős szerkeztő Pálfi Albert. — Nyomatja és kiadja Lukács László, Országut, Kunewalder-ház.